

dt-fouten in zinnen

dt-spelfouten in werkwoorden en zelfstandige naamwoorden.

Judith Zwartjens

s4598776

15-06-2016

Bachelorwerkstuk premaster Taal-en spraakpathologie

Docent: Onno Crasborn

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	3
Methoden	6
<i>Participanten</i>	6
<i>Factoren</i>	6
<i>Design</i>	6
<i>Materialen</i>	7
<i>Procedure</i>	7
<i>Dataverwerking</i>	7
Resultaten	8
Conclusie & discussie	9
Bijlage I.	13
Bijlage II.	15
Bijlage III.	16

Samenvatting

In dit onderzoek wordt bekeken wat de attitude is van volwassen lezers ten opzichte van dt-spelfouten in werkwoorden en in zelfstandige naamwoorden. Eerder wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond, dat lezers zich ergeren aan spelfouten (Nederlandse Taalunie, 2013) en dat teksten met spelfouten negatiever beoordeeld worden (Kreiner, Schnakenberg, Green, Costello & McClin, 2002, Burgoon & Miller, 1985). Echter is hiervan alleen sprake wanneer de tekst aandachtig gelezen wordt. In dit onderzoek hebben 20 participanten 25 verschillende zinnen gelezen waarin maximaal één dt-spelfout kon voorkomen. Deze spelfout was of aanwezig in een werkwoord of in een zelfstandig naamwoord. Aan de deelnemers werd gevraagd de zinnen aandachtig te lezen, de spelfout op te sporen en deze te beoordelen op mate van hinderlijkheid. Uit een paired samples t-test blijkt dat men dt-spelfouten in zelfstandige naamwoorden gemiddeld als hinderlijker ervaart dan dt-spelfouten in werkwoorden. Hoewel dit overeenkomt met de vooraf opgestelde hypothese, kon hier geen passende verklaring voor gegeven worden.

Inleiding

Wanneer kinderen leren schrijven op de basisschool wordt veel aandacht besteedt aan de spelling van woorden. Kinderen wordt geleerd dat bij een bepaalde klank (foneem) een bepaalde letter (grafeem) hoort. Bij het leren spellen van woorden maken kinderen gebruik van een foneem-grafeemkoppeling. Het Nederlands is een taal waarbij volgens van Abbenyen (2010) een sterke relatie bestaat tussen het gesproken foneem en geschreven grafeem. Het Nederlands is volgens haar een redelijk verklankende taal, wat wil zeggen dat wanneer een woord fonologisch geschreven wordt, dit vaak ook de correcte spelling is. Het fonologisch schrijven van een woord leidt echter niet altijd tot een correcte spelling. Denk maar aan woorden die met een stemhebbende consonant op einde van een woord geschreven worden, terwijl er in het Nederlands geen woorden zijn die met een stemhebbende consonant aan het einde van een woord worden uitgesproken (bijvoorbeeld *hond* dat wordt uitgesproken als /hont/). Om toch tot de correcte spelling te komen bij dit soort woorden, kan volgens Frisson en Sandra (2002) bijvoorbeeld de ‘verlengingsregel’ toegepast worden. Plak het meervoudsuffix *-en* achter het betreffende woord en luister of de verlengde vorm een t- of een d-klank heeft. De klank die men dan hoort, is de klank die ook geschreven dient te worden (bijvoorbeeld *honden*). Bij werkwoorden zijn andere regels om tot de correcte spelling te komen. Hierbij kan men denken aan de stam+t-regel. De stam van het werkwoord zegt iets over de 1^e persoon enkelvoud (ik

loop), indien er een /t/ achter het betreffende werkwoord gezet wordt, heeft dit als betekenis dat het gaat om de 2^e of 3^e persoon enkelvoud (jij/hij *loopt*). Hetzelfde wordt gedaan bij werkwoorden die in de stamvorm eindigen op -d (ik *word*, jij/hij *wordt*). De verlengingsregel en stam+t-regel zijn enkele voorbeelden van Nederlandse spellingsregels om tot de juiste schrijfwijze van een woord te komen. Hoewel Sandra, Brysbaertz, Frisson en Daems (2001) denken dat de Nederlandse spellingsregels op zichzelf niet zo moeilijk zijn, pleiten ze wel dat de logica van deze regels voor veel aanleerproblemen zorgen. Zij geven aan dat het zelfs bij de meest getrainde schrijvers voor spelfouten blijft zorgen. Volgens Sandra et al (2001) wordt het toepassen van de morfologische spellingsregels verstoord door de aanwezigheid van 'woordbeelden'. In het geheugen worden werkwoorden tegelijkertijd als zelfstandige naamwoorden behandeld. Tijdens het spellen kan dit leiden tot interferentie tussen de grammaticale regels en het woordgeheugen, wat leidt tot dt-fouten. Dat meerdere mensen moeite hebben met het de correcte spelling van dt-woorden blijkt wanneer we kijken naar krantenartikelen en berichten op de sociale media. Hier kom je regelmatig spelfouten tegen. Op sociale media zie je zelfs dat lezers elkaar (soms fout) gaan verbeteren. Het lijkt erop dat men spelfouten van anderen als hinderlijk ervaart. Een onderzoek onder 800 Nederlanders en Vlamingen van de Nederlandse Taalunie (2013) lijkt dit te bevestigen. Zij hebben onderzoek gedaan naar hoe men over taalfouten in het algemeen denkt (waaronder spelfouten). Uit dit onderzoek bleek dat 81% van de ondervraagden taalfouten in de krant zelfs heel ergerlijk vindt. Uit andere onderzoeken (Kreiner, Schnakenberg, Green, Costello & McClin, 2002, Burgoon & Miller, 1985) blijkt dat mensen spelfouten niet alleen ergerlijk vinden, maar dat deze ook een effect hebben op hoe de schrijver van de tekst ingeschat wordt. Een schrijver wordt negatiever beoordeeld wanneer er spelfouten in de tekst staan, voornamelijk als er veel spelfouten zijn. Ander onderzoek naar spelfouten van Jansen & Jansen (2016) laat zien dat de invloed van spelfouten zelfs een sterk negatief effect heeft op de toegeschreven kwaliteit van de schrijver en van de tekst. Van Wijngaarden (2011) concludeerde naar aanleiding van haar onderzoek dat een ten onrechte weggelaten /t/ op het einde van een werkwoord in de 3^e persoon enkelvoud een negatieve invloed heeft op tekstwaardering. De negatieve invloed van spelfouten in een tekst werd door Jansen en de Roo (2012) alleen waargenomen bij proefpersonen die de fouten opgemerkt hadden. Als je niet weet dat er een spelfout is, kun je hem ook niet als hinderlijk ervaren. Daarnaast geven ze aan dat dt-fouten in een tekst alleen kunnen leiden tot negatievere

lezersoordelen wanneer de lezers aandachtig lezen. Waarom men zich zo ergert aan dt-fouten bij werkwoorden is volgens Sandra et al. (2001) eenvoudig te verklaren. Zij schrijven dat de regels achter de werkwoordspelling logisch zijn en dat om die reden fouten die tegen deze regels ingaan, onlogisch zijn. Volgens Sandra et al. (2001) lijkt het aanvaardbaar dat men fouten maakt in woorden waarvan de spellingsregels minder expliciet zijn of in zogenaamde 'weetwoorden' (woorden waarvan je de spelling uit je hoofd moet leren), maar is het niet acceptabel dat men fouten maakt in woorden met duidelijke spellingsregels, zoals werkwoorden. Sandra, Frisson & Daems (1999) hebben aangetoond dat er twee groepen werkwoorden zijn die voor twee verschillende soorten fouten zorgen. De eerste groep zijn de werkwoorden die beginnen met het prefix ge-, be-, her- of ver- (bijvoorbeeld *geloven, bedienen, herhalen, vergruizen*). Dit komt doordat de regels voor het vormen van een voltooid deelwoord bij een woord dat al een prefix heeft, verstoord kunnen worden. Er kan verwarring ontstaan bij het vervoegen van het werkwoord voor de 2^e en 3^e persoon enkelvoud (stam+t), omdat deze spelling zeer sterk overeenkomt met het voltooid deelwoord. De spelling van de 2^e en 3^e persoon enkelvoud in de tegenwoordige tijd wordt vaak verward met de spelling van het voltooid deelwoord. De andere groep werkwoorden die vaak tot verwarring leidt, bestaat uit werkwoorden die een /d/ als stameinde hebben (bijvoorbeeld *worden, leiden, ontleden*). Bij deze werkwoorden wordt vaak de spelling van de 1^e persoon enkelvoud verward met de spelling van de 2^e en 3^e persoon enkelvoud. In de tekst hierboven staat beschreven dat spelfouten door lezers als hinderlijk worden ervaren (Nederlandse Taalunie, 2013, Kreiner et al., 2002, Burgoon & Miller, 1985) en dat er een verklaring is voor de spelfouten die gemaakt worden in de werkwoordvervoeging (Sandra et al., 1999). Echter zijn we in dit onderzoek vooral benieuwd naar de mate waarin men zich ergert aan spelfouten en of men zich inderdaad meer ergert aan spelfouten in regelwoorden, zoals werkwoorden, of in weetwoorden, zoals zelfstandige naamwoorden. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt dan ook: Wat is de attitude van volwassen lezers ten opzichte van spelfouten in zinnen? Deze hoofdvraag is opgedeeld in de volgende twee deelvragen: Wat is de attitude van volwassen lezers ten opzichte van dt-fouten in werkwoorden? En wat is de attitude van volwassen lezers ten opzichte van dt-fouten in zelfstandige naamwoorden? Hoewel volgens Sandra et al. (2001) regelwoorden als meer hinderlijk ervaren worden dan weetwoorden, geven Jansen en de Roo (2012) aan dat spelfouten alleen een negatieve invloed hebben wanneer proefpersonen deze opmerken. Schrijvers hebben meer moeite met een correcte spelling van

regelwoorden dan met weetwoorden en verwacht wordt dat dit voor lezers hetzelfde geldt. Mogelijk is het voor de lezer moeilijker om de fouten in werkwoorden op te merken dan fouten in zelfstandige naamwoorden en worden fouten in werkwoorden daardoor als minder hinderlijk ervaren.

Methoden

Participanten

In totaal waren er 20 participanten, bestaande uit twaalf vrouwen en acht mannen. De gemiddelde leeftijd was 28.55 jaar. De jongste deelnemer was 20 jaar en de oudste was 55 jaar. Alle participanten hadden Nederlands als moedertaal en hadden minimaal hbo-opleidingsniveau. Geen van de deelnemers had dyslexie, concentratieproblemen of motorische problemen. Tevens was bij geen van de deelnemers sprake van visuele problemen, die niet gecompenseerd konden worden door bril of lenzen.

Factoren

De onderzochte factor van het onderzoek was de attitude van de proefpersonen ten opzichte van dt-spelfouten in zinnen. Er is gekeken naar de attitude ten opzichte van onjuist gespelde werkwoorden en naar onjuist gespelde zelfstandige naamwoorden.

Design

Het onderzoek bestond uit 25 items en één voorbeeldopgave. De 25 items bestonden uit tien zinnen met een dt-spelfout in een werkwoord, tien zinnen met dt-spelfout in een zelfstandig naamwoord en vijf afleiderzinnen, waar geen spelfouten in stonden. De tien dt-spelfouten op de werkwoorden bestonden uit twee verschillende soorten spelfouten. Vijfmaal was het werkwoord gespeld met een -d op het einde van het woord in plaats van met een -t (hij *verzorgd* in plaats van hij *verzorgt*). Vijfmaal was het werkwoord gespeld met een -d op het einde in plaats van -dt (hij *bereid* in plaats van hij *bereidt*). Deze foutief gespelde werkwoorden, waren ook bestaande vormen van dat betreffende werkwoord, maar deze vorm paste bij een ander getal (eerste persoon enkelvoud) of bij een andere tijdsvorm (voltooid deelwoord in plaats van tegenwoordige tijd). De tien dt-spelfouten op de zelfstandige naamwoorden bestonden eveneens uit twee verschillende soorten fouten. Vijfmaal was het zelfstandig naamwoord gespeld met een -d op het einde van het woord in plaats van met een -t (*raad* met honing in plaats van *raat* met honing). Vijfmaal was het zelfstandig naamwoord gespeld met een -t op einde van het woord in plaats van met een -d op het

einde (het schilderij aan de *want* in plaats van *wand*). Alle gebruikte zelfstandige naamwoorden konden zowel voorkomen met een -d als met een -t op het einde. Echter waren de zinnen zodanig geformuleerd dat uit de context duidelijk was welke betekenis van het woord bedoeld werd en zou men uit de context op kunnen maken welke spellingsvorm juist zou moeten zijn. De zinnen waren niet ambigu, er was maar één betekenis van het woord mogelijk. Er is getracht het foutief gespelde woord op verschillende plaatsen in de zin te laten voorkomen. In de helft van de gevallen kwam het foutief gespelde woord ongeveer in het midden van de zin voor en in de andere helft van de gevallen kwam het foutief gespelde woord aan het einde van de zin voor. Nadat alle zinnen waren geschreven, zijn deze in willekeurige volgorde gezet.

Materialen

De gebruikte materialen waren 25 zinnen, waarvan tien zinnen met een dt-spelfout in een werkwoord, tien zinnen met een dt- spelfout in een zelfstandig naamwoord en vijf zinnen zonder spelfout. Alle zinnen waren zodanig geformuleerd dat het onderwerp van de zin tweede of derde persoon enkelvoud was. Daarnaast waren alle zinnen declaratief en in de tegenwoordige tijd geschreven.

Procedure

De deelnemers moesten in een rustige ruimte zitten, zonder afleiders. Voordat de deelnemers startten met het onderzoek, kregen ze een schriftelijke instructie. De vragenlijst begon daarbij ook nog met een voorbeelditem, zodat het de participanten duidelijk was wat van hen gevraagd werd. Men diende alle zinnen aandachtig te lezen alvorens de eventueel aanwezige spelfout in de zin op te sporen en te markeren. De participanten hoefden de fout niet te verbeteren. Na het markeren van de fout moesten de deelnemers op een 5-punts-Lickertschaal aangeven in hoeverre ze de spelfout hinderlijk vonden. Op deze schaal was 1 zeer mee oneens en 5 zeer mee eens. Wanneer er geen spelfout in de zin stond, hoefden de participanten niets te markeren en mochten ze doorgaan naar het volgende item.

Dataverwerking

De vragen die foutief beantwoord waren, dat wil zeggen waarbij de participant een juist gespeld woord had gemarkeerd als onjuist, werden niet meegenomen in de analyse om de attitude ten opzichte van spelfouten te berekenen. Wanneer meerdere personen in dezelfde zin een fout hadden gemaakt, werd dit item niet verwijderd uit het onderzoek. Deze zin werd dan

geanalyseerd aan de hand van de attitudescores van de deelnemers die een juist antwoord hadden gegeven. Van de juist beantwoorde vragen werden gemiddelde attitudescores berekend. De vragen die foutief beantwoord waren, werden apart geanalyseerd aan de hand van het gemiddeld aantal fouten in de verschillende condities. Er werd bij deze berekening geen onderscheid gemaakt in de soort dt-fout. Er werd alleen nagegaan of het om een werkwoord of een zelfstandig naamwoord ging. Als laatste zijn de gemiddelde attitudescore van mannen en vrouwen met elkaar vergeleken.

Resultaten

Er is een paired samples t-test uitgevoerd, waarbij de attitude ten opzichte van fouten in de werkwoordspelling werd vergeleken met fouten in de spelling van zelfstandige naamwoorden. De gemiddelde attitude van de participanten op dt-spelfouten in zelfstandige naamwoorden was 3.97 (neutraal – mee eens) met een standaarddeviatie van .82, met een spreiding van 1 (zeer mee oneens) tot 5 (zeer mee eens). De gemiddelde attitude van de participanten op dt-spelfouten in werkwoorden was 3.57 (neutraal – mee eens), met een standaarddeviatie van .74, en eveneens een spreiding van 1 tot 5. Er was sprake van een gerichte hypothese, hierdoor kon eenzijdig getoetst worden. Er bleek een significant verschil te zijn in de attitude ten opzichte van zelfstandige naamwoorden en werkwoorden, waarbij men dt-fouten in zelfstandige naamwoorden hinderlijker vond dan dt-fouten in werkwoorden ($p = .019$). De resultaten van de paired samples t-test alsmede de bijbehorende grafiek is te vinden in bijlage I. Om na te gaan in welke conditie de participanten de meeste fouten maken en het foutief gespelde woord het minst vaak opmerkten, is een paired samples t-test uitgevoerd. Gemiddeld werden er 1.55 fouten gemaakt bij de zelfstandige naamwoorden, met een standaarddeviatie van 1.39. Bij de werkwoorden werden gemiddeld 1.20 fouten gemaakt met een standaarddeviatie van 1.58. Dit verschil bleek echter niet significant te zijn ($p = .47$). De tabellen hiervan zijn weergegeven in bijlage II. Ook is onderzocht of er een verschil was tussen mannen en vrouwen in de attitude ten opzichte van spelfouten in werkwoorden en zelfstandige naamwoorden. Om dit na te gaan is een independent samples t-test uitgevoerd. Op de dt-fouten in de zelfstandige naamwoorden kregen van de mannen een gemiddelde score van 3.71 (neutraal – mee eens) met een standaarddeviatie van 1.18. Vrouwen gaven op de zelfstandige naamwoorden een gemiddelde score van 4.14 (mee eens – zeer mee eens) met een standaarddeviatie van .46. De verschillende attitudescores tussen mannen en

vrouwen wat betreft de zelfstandige naamwoorden was niet significant ($F(18,8.42) = 2.72, p = .27$). De dt-fouten in de werkwoorden werden door zowel mannen als vrouwen als iets minder hinderlijk ervaren. Mannen gaven een gemiddelde score van 2.97 (mee oneens – neutraal) met een standaarddeviatie van .63 en vrouwen gaven een gemiddelde score van 3.97 (neutraal – mee eens) met een standaarddeviatie van .49. Dit verschil bleek wel significant te zijn ($F(18, 12.51) = 1.30, p = .001$). De bijbehorende tabellen staan in bijlage III.

Conclusie & discussie

Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag: “Wat is de attitude van volwassen lezer ten opzichte van spelfouten in zinnen?”, kijken we naar hoe de participanten gemiddeld genomen reageerden op de stelling: “De manier waarop het woord in deze zin gespeld is, vind ik hinderlijk”. Voor zowel de dt-spelfouten in zelfstandige naamwoorden als de dt-spelfouten in werkwoorden antwoordden de deelnemers, neutraal (3) tot mee eens (4). Hoewel gemiddeld genomen dt-spelfouten werden beoordeeld als neutraal tot hinderlijk, met een neiging tot hinderlijk, is deze score onvoldoende bewijs om met volle overtuiging te concluderen dat volwassen lezers spelfouten in zinnen daadwerkelijk als hinderlijk ervaren. Dit komt niet helemaal overeen met het onderzoek dat is uitgevoerd door de Nederlandse taalunie (2013) waaruit bleek dat een overgrote meerderheid van de ondervraagde lezers taalfouten juist heel ergerlijk vindt. Een mogelijke oorzaak voor dit contrast is dat in het onderzoek van de Nederlandse Taalunie de participanten enkel antwoord hoefden te geven op de stelling: “ik vind taalfouten in de krant heel hinderlijk”. Hierdoor is men wellicht meer geneigd om ‘mee eens’ te antwoorden. In ons onderzoek moesten de deelnemers meer moeite doen door zelf de fouten op te sporen en daarnaast hadden ze meer keuzemogelijkheden, namelijk 1 (zeer mee oneens) tot 5 (zeer mee eens). Bij het onderzoek moesten de deelnemers de zinnen aandachtig lezen alvorens de spelfout te markeren en hier een mening over te geven. Volgens Jansen en de Roo (2012) zouden fouten in de tekst door aandachtig lezen kunnen leiden tot negatievere oordelen. Of dit aandachtig lezen ook daadwerkelijk tot negatievere oordelen heeft geleid, is met dit onderzoek niet na te gaan. Mogelijk kan in de toekomst eenzelfde soort onderzoek gedaan worden, waarbij één groep aandachtig de zinnen moet lezen en ruim de tijd krijgt voor het onderzoek, terwijl een andere groep de opdracht krijgt om de taak binnen een bepaald tijdsbestek te volbrengen.

Hierdoor lezen de deelnemers wellicht minder aandachtig, omdat ze op tijd de opdracht moeten

afronden, waardoor er een verschil in attitude ten opzichte de spelfouten kan ontstaan. Wat betreft de deelvragen, kwamen de gemiddelde scores voor de werkwoorden en de zelfstandige naamwoorden beide uit tussen neutraal (3) en hinderlijk (4). Echter kunnen we uit de resultaten opmaken dat men dt-spelfouten in zelfstandige naamwoorden hinderlijker vond dan dt-spelfouten in werkwoorden. Dit is in overeenstemming met de vooraf opgestelde hypothese, hoewel de reden erachter wellicht afwijkend is. Spelfouten zouden een negatieve invloed hebben wanneer proefpersonen deze opmerken (Jansen en de Roo, 2012). De gedachte was dat spelfouten in werkwoorden wellicht minder op zouden vallen dan spelfouten in zelfstandige naamwoorden, omdat lezers hier meer moeite mee zouden hebben. Hier is echter geen sluitend bewijs voor gevonden. Dat de deelnemers de dt-fouten in zelfstandige naamwoorden als meer hinderlijk ervoeren was dan wel in onze lijn der verwachting, maar gaat in tegen de conclusie die Sandra et al. (2001) getrokken hebben. Zij gaven aan dat regelwoorden, dat wil zeggen de werkwoorden, als meer hinderlijk ervaren zouden worden dan weetwoorden, oftewel de zelfstandige naamwoorden. Een mogelijke reden waarom de uitkomsten van dit onderzoek niet overeenstemmen met de conclusie van Sandra et al. zou kunnen zijn dat in dit onderzoek gebruik is gemaakt van één soort weetwoorden, namelijk zelfstandige naamwoorden met een -d of -t op het einde, en één soort regelwoorden, namelijk de werkwoorden van 2e of 3e persoon enkelvoud. Andere weetwoorden die niet in ons onderzoek zijn meegenomen zijn bijvoorbeeld woorden waarvan je moet memoriseren of ze met *ei* of *ij* gespeld worden. Andere regelwoorden, die niet in onderzoek voorkwamen, zijn bijvoorbeeld samenstellingen. Mogelijk was de uitkomst anders geweest, wanneer we verschillende soorten woorden hadden gebruikt. De opzet van dit onderzoek was echter om na te gaan hoe men dacht over dt-fouten en andere soorten fouten waren om deze reden niet relevant voor het onderzoek. Een andere suggestie voor vervolgonderzoek kan zijn dat men voorafgaand aan het onderzoek omtrent de attitude ten opzichte van dt-spelfouten eerst onderzoek doet naar de toepassingskennis van de spelling van de deelnemers. In dit onderzoek is daar niet op gecontroleerd. Hoewel een van de inclusiecriteria was dat men minimaal hbo-opleidingsniveau had, is er geen bewijs dat hoger opgeleiden beter zouden zijn dan lager opgeleiden in het opsporen van spelfouten (Jansen en de Roo, 2012). Waar wel rekening mee gehouden is tijdens dit onderzoek is gebruik van de soort werkwoorden. Alle werkwoorden die in de zinnen stonden beschreven en waar mogelijk een fout in zat waren werkwoorden met het prefix ge-, be-, her- of ver- én hadden een /d/ als stameinde, wat volgens

Sandra et al. (1999) de twee groepen werkwoorden zijn die voor verwarring en dus voor spelfouten kunnen zorgen. Zelfs de fillerzinnen bevatten allemaal werkwoorden met het prefix ge-, be-, her- of ver- om de test zo homogeen mogelijk te maken. Enkele beperkingen van dit onderzoek zijn ook te noemen. Zo werd er alleen gecontrasteerd tussen zelfstandige naamwoorden en werkwoorden. Zowel in de groep van de zelfstandige naamwoorden als in de groep van de werkwoorden waren twee soorten fouten gemaakt in de zinnen. Wat betreft de zelfstandige naamwoorden was er onderscheid gemaakt tussen woorden die geschreven waren met een /t/ op einde in plaats van met een /d/ en andersom. Wat betreft de werkwoorden was er onderscheid gemaakt tussen woorden die met een /d/ op het einde waren geschreven in plaats van met /dt/ en woorden die met een /d/ op het einde waren geschreven in plaats van met een /t/. Mogelijk hebben deze verschillende soorten fouten de waardering van de deelnemers beïnvloed. Daarnaast zijn alle spelfouten door de onderzoekers bedacht. Het waren geen fouten die daadwerkelijk in de krant gepubliceerd waren. De mogelijkheid bestaat dat bestaande fouten andere gevoelens oproepen dan bedachte fouten. Dit is echter alleen maar een theorie en zou nader onderzocht dienen te worden om meer zekerheid te verschaffen.

Referenties

- Bargoon, M., & Miller, G.R. (1985). An expectancy interpretation of language and persuasion. In H. Giles & R. St. Clair (Eds.), *Recent advances in language, communication, and social psychology* (pp. 199-229). London: Lawrence Erlbaum.
- Frisson, S., & Sandra, D. (2002). 'Homophonic forms of regularly inflected verbs have their own orthographic representations: A developmental perspective on spelling errors', *Brain and Language*, 81, 545 – 554.
- Jansen, D., & Jansen, F. (2016). Fatale spelfouten? Een experimenteel onderzoek naar de manier waarop spelfouten in sollicitatie- en sponsorbrieven de besluitvorming beïnvloeden. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 38 (1), 81-106 (26).
- Jansen, F., & de Roo, E. (2012). Fouten tellen. De invloed van de dichtheid van dt-fouten op de lezerswaardering. *Neerlandistiek*, 12.02.
- Kloet, L., Renkema, J., & Wijk, C. van. (2003). Waarom foutloos schrijven? Het effect van taalfouten op tekstwaardering, imago en overtuigingskracht. In: L. van Waes, P.

Cuvelier, G. Jacobs & I. de Ridder (Eds.). *Studies in taalbeheersing*. (pp. 270-279). Assen: Van Gorcum.

- Kreiner, D. S., Schnakenberg, S. D., Green, A. G., Costello, M. J., & McClain, A. F. (2002). Effects of spelling errors on the perception of writers. *The Journal of General Psychology*, 129, 1, 5-17.
- Sandra, D., Brysbaert, M., Frisson, S., & Daems, F. (2001). Paradoxen van de Nederlandse werkwoordspelling. De logica van dt-fouten. *De Psycholoog*, 2001, 36/6, 282-287.
- Sandra D., Frisson S. & Daems, F. (1999) Why simple verb forms can be so difficult to spell: the influence of homophone frequency and distance in Dutch. *Brain and language*, 68, 277- 283.
- Nederlandse Taalunie (2013). *Taalpeil. Nederlands en de media*. Den Haag: Nederlandse Taalunie.
- Wijngaarden, M. van. (2011). *Het vermogen van de spelfout. Een experimenteel onderzoek naar de invloed van spelfouten in sollicitatiebrieven en sponsorbrieven op de tekstwaardering overtuigingskracht en het imago van de zender*. Masterscriptie Communicatiestudies. Utrecht.

Bijlage I.

Tabellen en grafiek paired samples t-test.

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 zelfstandige_naamwoorden	3,9700	20	,82301	,18403
werkwoorden	3,5684	20	,73461	,16426

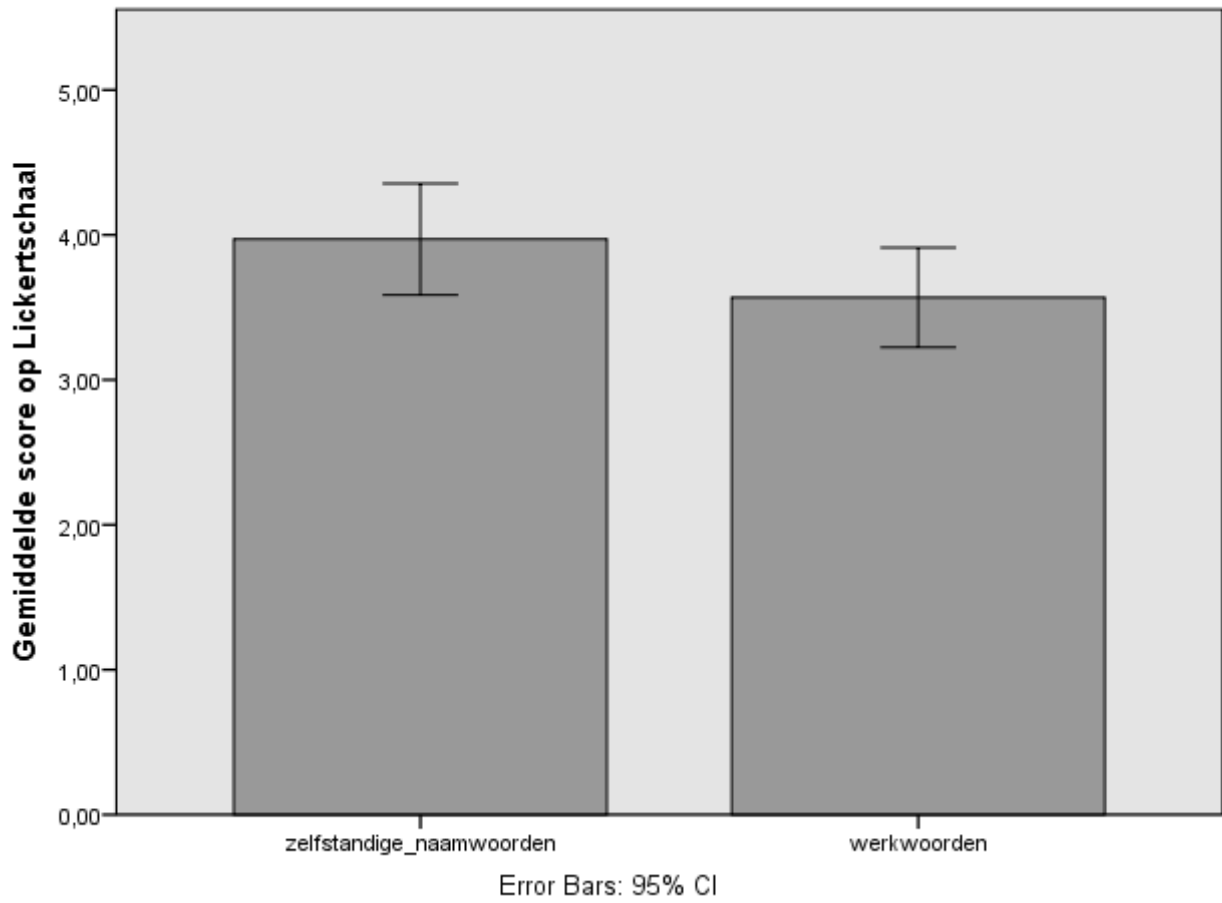
Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 zelfstandige_naamwoorden & werkwoorden	20	,479	,033

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 zelfstandige_naamwoorden – werkwoorden	,40161	,79894	,17865	,02769	,77552	2,248	19	,037

Gemiddelde mate van ergernis betreffende spelfouten in zelfstandige naamwoorden en werkwoorden

Bijlage II.

Aantal gemaakte fouten in zinnen met werkwoorden en zinnen met zelfstandige naamwoorden.

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 fouten Zelfstandige naamwoorden	1,5500	20	1,39454	,31183
fouten Werkwoorden	1,2000	20	1,57614	,35244

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 fouten Zelfstandige naamwoorden – fouten Werkwoorden	,35000	2,10950	,47170	-,63728	1,33728	,742	19	,467

Bijlage III.

Attitudeverschillen tussen mannen en vrouwen betreft fouten in de spelling van zelfstandige naamwoorden en werkwoorden.

Group Statistics

	geslacht	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
zelfstandige naamwoorden	man	8	3,7145	1,17772	,41639
	vrouw	12	4,1402	,45633	,13173
werkwoorden	man	8	2,9687	,63166	,22332
	vrouw	12	3,9681	,49231	,14212

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
zelfstandige naamwoorden	Equal variances assumed	2,723	,116	1,142	18	,268	-,42571	,37267	1,20867	,35725
	Equal variances not assumed			-,975	8,418	,357	-,42571	,43673	1,42417	,57275
werkwoorden	Equal variances assumed	1,300	,269	3,976	18	,001	-,99942	,25136	1,52751	,47133
	Equal variances not assumed			3,776	12,512	,002	-,99942	,26471	1,57357	,42527